

se ne zdi vredno podpirati ga. Tem veselejši je pojav, da se taki pisatelji, ki živé daleč od svoje domovine, za naše društvo vrlo zanimajo in mu svoje doneske redovito pošiljajo. Iz tega se je odbor prepričal, da zanimanje za »Pisateljsko društvo« še ni ponehalo in zato pričakuje danes od občnega zbora primernih nasvetov, kako naj bi se društveno delovanje zopet bolj oživelo in to tem več, ker je gmotno stanje društveno prav ugodno

Na to je poročal blagajnik g. okrajni šolski nadzornik *Andrej Žumer* o društvenem premoženju. Iz njegovega poročila se vidi, da je imelo društvo preteklo leto 161 gld. 67 kr. dohodkov in 85 gld. 92 kr. troškov. Vse društveno premoženje znaša 1022 gld. 29 kr. v gotovini in 355 gld. 55 kr. v obligacijah, skupaj tedaj 1377 gld. 55 kr. — V novi odbor so bili izvoljeni: g. dr. *Vošnjak* (predsednik), g. prof. *Levec* (podpredsednik); g. prof. *Rutar* (tajnik); g. učitelj *Funtek* (blagajnik); g. prof. *Orožen* in g. nadzornik *Žumer*; za pregledovalca društvenih računov: g. c. kr. rač. revident *A. Svetek* in g. notarski uradnik *Zagorjan*. —

Na to je nasvetoval odbor izpremembo § 7. in 8. društvenih pravil v tem oziru, da bi se letnina rednih društvenikov znižala na 2 gld., podpornih pa na 1 gld., kar se odobri. — Končno vpraša g. magistratni konceptni pristav *E. Lah*, zakaj ni »Pisateljsko društvo« odkrilo Vilharjeve spominske plošče v Planini. Predsednik odgovarja, da bi bilo imelo društvo s tem prevelike troške, katerih ne zmore. Godba bi bila stala mnogo in planinski krčmárji so stavili visoke terjatve, a pokritja troškov ni bilo od nobene strani pričakovati. Tudi Ravnikarjeva plošča se bode le tedaj vzdala, ako se kaj za to nabere. Družábnik *Zagorjan* pripomni, da je to opuščanje naredilo slab vtisek v Planini. Dalje izraža isti član svojo željo, naj bi »Pisateljsko društvo« pogosteje prirejalo zabavne večere in naj bi nikar ne opuščalo predavanj, ki naj bodo vsaj vsakih štirinajst dnij. S tem se bode zanimanje za društvo zopet prebudilo in zajedno se tudi podpornim družabnikom kaj poda, ki drugače nemale nobene koristi od društva. — Družábnik *Svetek* predlaga, naj se društveniki po okrožnici pozivljejo k zabavnim večerom, ker naznanila po časnikih ne zadoščajo. Predsednik obljubi, da se bode odbor o tem posvetoval.

Narodne pripovjesti u Varaždinu i okolici. Sakupio *Matija Kračmanov Valjavec*. Drugo izdanje. U Zagrebu izdala knjižara dioničke tiskare 1890, 8, 315 str. Cena? — Med najboljšé poznavalce in med najpridnejše znanstvene preiskovalce našega jezika spada gospod profesor in akademik *Matija Valjavec* v Zagrebu. Kakor je v mladosti svoji pred tridesetimi in štiridesetimi leti leposlovje naše bogatil z lepimi pesniškimi proizvodi, tako se je na stara leta svoja, oborožen s korenitim znanjem in neumorno delavnostjo, lotil znanstvenega raziskavanja nove slovenščine, katera vse priobčuje v »Radu« jezikoslovenske akademije znanostij in umetnostij v Zagrebu, ki ga šteje med najodličnejše ude svoje. Ondukaj je že pred mnogimi leti priobčil svojo znamenito razpravo o slovenskem komparativu, leta 1880. je raztolmačil, kako se tvori imperfekt v starem in novem jeziku, leta 1887. pa je razglasil obširno studijo, kako je rabila besedica »črez« novoslovenskemu jeziku do pred petdesetimi leti. Naravnost epohalne pa se morajo imenovati Valjavčeve publikacije o naglasu v novoslovenskem jeziku, epohalne po svoji duhoviti teoriji, po množini porabljenih virov in po razsežnosti doslej priobčenega gradiva. Valjavec je od l. 1878., ko je začel priobčevati sad svojega truda o našem naglasu, pa do leta 1889. o tem znanstvenem predmetu v »Radu« napisal nad 100 tiskovnih pol! In kdor ne pozna teh studij Valjavčevih, tisti o našem naglasu niti žugniti ne sme.

Te dni pa smo prejeli od njega zgoraj navedeno knjigo. Valjavca bi smeli po vsi pravici imenovati slovenskega Vuka. Lahko rečemo, da je on sam zadnjih štirideset

let nabral več narodnih pesmij, legend, bajk, pravljic in pripovedek, zadnjih po Gorenjskem (v okolici preddvorski) po južnem Štajerskem in v kajkavskem narečji okolo Varaždina, nego vsi drugi zbiratelji naši skupaj. Vzemi v roke katerikoli časopis slovenski od l. 1848. do l. 1878., povsod najdeš vse polno narodnega blaga, ki ga je nabral Valjavec. Le škoda, da so ti biserji slovenskega naroda tako raztreseni po listih. Med drugimi stvarmi je Valjavec leta 1858. izdal »Narodne pripovjedke«, katere je nabral v Varaždinu in njegovi okolici. Ta knjiga pa se je jako slabo izvajala, občinstvo naše se ni veliko brigalo zánjo. Toda učenjaki so v nji zasledili velikanski zaklad slovanskega bajeslovja in bister vir znanstvenemu raziskavanju našega jezika. Krek, Jagič, zlasti pa Miklošič in nekateri ruski učenjaki navajajo knjigo premnogokrat po svojih spisih in razprodala se je srečno — v tridesetih letih! Opozorjeni na knjigo po znanstvenih spisih, začeli so zdaj ljudje zánjo povpraševati. Valjavec je zatorej priredil neizpremenjeno drugo izdanje, takó da se ujema stran s stranjo v stari izdavi. Ustregel je s tem občni potrebi in storil znanstvenemu svetu veliko uslugo. Knjiga obseza 25 pripovedstij o Vilah, 11 pripovedstij o Rojenicah, 11 pripovedstij o »vučjem« parširji, 74 različnih pripovedstij in 32 prelepih narodnih pesmij. Preverjeni smo, da zdaj ko folkloristika vzbuja po vsem svetu občno zanimanje, tudi Valjavčeve narodne pripovedke najdejo več kupcev in bralcev, da se dičnemu možu poplačajo vsaj tiskovni stroški; velikih zaslug njegovih mu itak nihče ne more dostojno povrniti.

O Aškerčevih »Baladah in romancah« so doslej zagrebški »Vienac«, »Slovenski Narod« in »Laibacher Zeitung« prinesli obširnejša poročila. Danes ponatiskujemo iz poslednjega lista izbornu oceno, katero je spisal g. Anton Funtek: »Balladen und Romanzen«. So betitelt sich das neueste Erzeugniss der slovenischen Literatur, das, beinahe zehn Druckbogen stark, an fünfzig auserlesene epische Gedichte des bisher unter dem Pseudonym »Gorazd« bekannten Dichters Anton Aškerc bietet und wegen der wahrhaft plastischen Darstellung und bedeutenden Gestaltungskraft als eine hervorragende Erscheinung auf dem heimischen Büchermarkte und eine wertvolle Bereicherung der slovenischen Literatur betrachtet zu werden verdient.

Ist schon eine Sammlung episch-erzählender Gedichte in der slovenischen Literatur eine interessante Erscheinung, sie wird es in einem noch höheren Masse, da wir im Laufe des letzten Jahrzehntes den Verfasser schätzen gelernt haben und demselben, nach den bisherigen Stimmen zu urtheilen, entschieden ein ehrenvoller Platz unter den slovenischen Dichtern gebürt. Seit dem Bestande des »Ljubljanski Zvon« bis auf den heutigen Tag erschienen in dieser Zeitschrift Aškerc' Publicationen; nahezu jede Nummer bringt an leitender Stelle Balladen und Romanzen von wahrhaft poetischem Reize, und wir glauben nicht irre zu gehen, wenn wir gerade der Redaction des »Ljubljanski Zvon« das Verdienst zuschreiben, das keimende epische Talent ihres getreuen Mitarbeiters richtig gewürdigt und denselben zu erspriesslicher Thätigkeit angeregt, vielleicht auch angeleitet zu haben.

Es ist nicht Aufgabe der vorstehenden Zeilen, auf die Einzelheiten der vorliegenden Sammlung näher einzugehen, wir fassen unser Urtheil in die Worte zusammen: Die »Balladen und Romanzen« sind ein Buch, das in der slovenischen Literatur ganz vereinzelt dasteht. Unsere heimische Kunstepik produciert nur wenig, die poetischen Werke unserer Schriftsteller sind, unbeschadet der stellenweise eingefügten erzählenden Gedichte, von ausgesprochen lyrischem Charakter, rein epische Dichter haben wir nicht. Aškerc ist also der erste Epiker der Slovenen; er ist in einem gewissen Sinne der Bahnbrecher der erzählenden Epik, er ist derzeit der hervorragendste Vertreter derselben.

Verschieden im Strophenbau, verschieden in der Wahl des Sujets, bewegen sich Aškerc' Balladen und Romanzen doch zum grössten Theile auf dem Boden der heimi-